

Eurydice

Better knowledge for better education policies

Μακρύς και δύσκολος ο δρόμος της επιστροφής στο σχολείο

Ας φανταστούμε ότι επιθυμείτε να οργανώσετε ένα καλοκαιρινό μουσικό φεστιβάλ για εφήβους από όλη την Ευρώπη. Ποια θα ήταν η καλύτερη περίοδος για μέγιστη προσέλευση; Η απάντηση είναι απλή. Αν συμβουλευτείτε την πρόσφατη έκθεση του δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ «Οργάνωση του σχολικού χρόνου στην Ευρώπη», θα ανακαλύψετε ότι κάθε παιδί που φοιτά σε δημόσιο σχολείο στην Ευρώπη βρίσκεται σε διακοπές την τρίτη εβδομάδα του Ιουλίου. Να μια τέλεια περίοδος!

Ωστόσο, θα πρέπει να έχετε κατά νου, ότι μέχρι την τρίτη εβδομάδα του Ιουλίου, οι Πορτογάλοι όπως και οι Ιταλοί, και οι Κύπριοι, θα βρίσκονται ήδη σε διακοπές για αρκετές εβδομάδες και θα έχουν στη διάθεσή τους άλλες τόσες, μέχρι να «ξεμείνουν» από καλοκαιρινές διακοπές. Οι Άγγλοι από την άλλη, θα είναι ενθουσιασμένοι καθώς θα διανύουν την πρώτη από τις μόλις 6 εβδομάδες διακοπών, ενώ οι Δανοί θα ετοιμάζουν ήδη τις σχολικές τους τσάντες καθώς πλησιάζει το τέλος των δικών τους καλοκαιρινών διακοπών που διαρκούν στο σύνολο 8 εβδομάδες.

Πράγματι, στην περίοδο των διακοπών, όπως και στα περισσότερα πράγματα, οι ευρωπαϊκές χώρες εμφανίζουν μικρές διαφορές. Αυτό δεν σημαίνει, ωστόσο, ότι τα παιδιά που απολαμβάνουν περισσότερες διακοπές λαμβάνουν λιγότερη εκπαίδευση. Σύμφωνα με άλλη έκθεση του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ με τίτλο "Συνιστώμενος ετήσιος χρόνος διδασκαλίας πλήρους υποχρεωτικής εκπαίδευσης στην Ευρώπη 2015/16", στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι Γερμανοί μαθητές λαμβάνουν συνολικά 907 ώρες εκπαίδευσης και έχουν έξι εβδομάδες θερινές διακοπές, ενώ στην Ιταλία υπάρχουν 990 ώρες σχολικής εκπαίδευσης παρά τις 13 εβδομάδες θερινών διακοπών. Το θέμα έχει να κάνει περισσότερο με την κατανομή των διακοπών: ορισμένες χώρες έχουν μικρά και συχνά διαλείμματα, και άλλες έχουν λιγότερα διαλείμματα, με μεγαλύτερη όμως διάρκεια. Υπάρχει μήπως οποιοδήποτε εκπαιδευτικό σκεπτικό πίσω από αυτές τις διαφορές, ή ίσως ένα ιδανικό μήκος για σχολικές διακοπές;

Όσοι τάσσονται υπέρ των σύντομων καλοκαιρινών διακοπών, επισημαίνουν ότι οι περισσότεροι από εμάς δεν έχουμε την ευχέρεια για μακροσκελή διαλείμματα κατά την ενήλικη ζωή μας και πιστεύουν ότι αυτή η σχολική παράδοση κληρονομήθηκε από προηγούμενες αγροτικές κοινωνίες όταν τα παιδιά έπρεπε να βοηθήσουν τις οικογένειες τους με την καλοκαιρινή συγκομιδή. Επιπλέον, έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί για τη σχέση μεταξύ μάθησης και βιολογικού ρολογιού, όπως αυτή της Γαλλίδας ψυχολόγου François Testu, αναδεικνύουν ότι η ιδανική περίπτωση είναι τα παιδιά να έχουν δύο εβδομάδες διακοπές μετά από κάθε επτά εβδομάδες μελέτης.

Άλλα ευρήματα ερευνών φαίνεται να υποστηρίζουν επίσης την ιδέα ότι τα σχολικά διαλείμματα δημιουργούν ένα κενό στην ανάγνωση, τη γραφή και τα μαθηματικά. Φυσικά, θα ήταν σωστό να ρωτήσουμε τι άλλο βιώνουν και μαθαίνουν τα παιδιά κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, και εάν αυτό είναι επιπρόσθετο και χρήσιμο, παρά να υποθέτουμε ότι τα παιδιά χρειάζονται περισσότερο από τα ίδια, περισσότερη δηλαδή ανάγνωση, γραφή και περισσότερα μαθηματικά. Πράγματι, πολλοί υποστηρίζουν πως οι μακροχρόνιες διακοπές έχουν θετικά οφέλη για τα παιδιά: Αλλαγή ρουτινών, άπλετο χρόνο στη διάθεσή τους, ελευθερία από σχολικούς κανόνες. Υποστηρίζουν ακόμα ότι η πλήξη διεγείρει την ικανότητα των παιδιών να είναι ευφάνταστα, και ότι μια κοινωνία πλούσια σε ερεθίσματα μειώνει τη δημιουργικότητα των ανθρώπων. Επιπλέον, οι πολυήμερες διακοπές δίνουν χρόνο σε οικογένειες για επανένωση, για μοναδικές και αξέχαστες εμπειρίες.

Ωστόσο, ενώ οι πολυήμερες διακοπές ακούγονται συχνά ειδυλλιακές, αυτό δεν εκπροσωπεί την πραγματικότητα του καθενός. Οι εργαζόμενοι γονείς έρχονται αντιμέτωποι με τις προκλήσεις του να αφήσουν τα παιδιά τους ασφαλή και απασχολημένα, κάτι που προϋποθέτει κόστος, που με τη σειρά του μπορεί να μην είναι προσιτό για όλους. Ίσως το ισχυρότερο επιχείρημα κατά των μακρών σχολικών διακοπών, είναι ότι μπορεί να αυξήσει την ανισότητα. Ένα παιδί από εύπορο οικογενειακό περιβάλλον έχει πολύ διαφορετικές ευκαιρίες από ένα παιδί που προέρχεται από ένα φτωχότερο κοινωνικό, πολιτιστικό και οικονομικό υπόβαθρο. Ορισμένα στοιχεία φαίνεται να δείχνουν ότι η αύξηση της νεανικής εγκληματικότητας το καλοκαίρι, υποδηλώνει ότι η πλήξη και η ελευθερία μπορεί να οδηγήσουν τα παιδιά σε δύσκολα μονοπάτια. Σε ορισμένες χώρες αυτό έχει οδηγήσει σε προτάσεις για τη μείωση καλοκαιρινών διακοπών και αναδιαμόρφωση του σχολικού ημερολογίου. Από την άλλη, δεν θα ήταν υπεραισιόδοξο να ελπίζουμε ότι περισσότερος χρόνος στο σχολείο θα λύσει τα προβλήματα της ευρύτερης κοινωνίας;

Όπως και σε πολλές άλλες συζητήσεις για την εκπαίδευση, υπάρχουν βάσιμα επιχειρήματα υπέρ των δύο θέσεων. Μπορεί εντούτοις να υπάρξει χώρος για νέες λύσεις; Αντί να επικεντρωνόμαστε στην διάρκεια των διακοπών δεν θα έπρεπε να σκεφτούμε περισσότερο για το τι μπορεί πραγματικά να προσφέρει το σχολείο; Πόσο είναι το σχολείο ποικιλόμορφο, ενδιαφέρον και επηρεασμένο από τις εμπειρίες της πραγματικής ζωής; Πόσο αυτόνομα και υπεύθυνα γίνονται τα παιδιά μέσα σε αυτό; Ίσως οι καλοκαιρινές διακοπές να είναι μια ευκαιρία για πειραματισμό με καινοτόμους τρόπους χρήσης των σχολικών κτιρίων και της εξερεύνησης νέων ιδεών, επιτρέποντας έτσι στα παιδιά να φαντάζονται, να δημιουργούν και να διαχειρίζονται το μαθησιακό τους περιβάλλον. Οι καλοκαιρινές διακοπές θα μπορούσε επίσης να αποτελέσουν μια καλή ευκαιρία για περαιτέρω σύνδεση των παιδιών με τις τοπικές κοινότητες, για συνεργασία με τις ΜΚΟ, και για ανάληψη έργων για τα οποία δεν υπάρχει χρόνος κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Το να κάνουν διαφορετικά πράγματα το καλοκαίρι, θα μπορούσε να οδηγήσει στο να κάνουν καλύτερα πράγματα γενικότερα.

Συγγραφείς: Birch Peter and Cordero Hoyo Elena, Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Μέσων και Πολιτισμού (EACEA)

Μετάφραση στα Ελληνικά: Κυπριακή Μονάδα ΕΥΡΥΔΙΚΗ